

Asia: VN/9904/2025

Lausuntopyyntö väylälakien muutostarpeiden arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot arviomuistiosta

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Nopeiden junayhteyksien suunnitteluun perustettujen hankeyhtiöiden myötä nykyiset väylälait eivät niiltä osin riittävästi kata suunnitteluprosesseja. Suomen Yrittäjät pitää tarkoituksenmukaisena, että merkittävää julkista liikennettä palveleville yksityisraiteille luodaan vastaavanlaiset menettelyt kuin valtion väyläverkon suunnittelulle ja käytölle. Lisäksi on säilytettävä perinteisille, pääsääntöisesti yhden toimijan käytössä oleville yksityisraiteille nykyisin mukaiset kevyemmät käytännöt ja velvoitteet.

Suomen Yrittäjät haluaa nostaa esille myös junahankeyhtiöiden myötä tulleen haasteen valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa. Koska hankeyhtiöiden omistus ja hallintomalli eroavat muusta väyläverkosta, johtaa se liikennejärjestelmän kokonaisvision puuttumiseen sekä rahoituksen ja ajoituksen sirpalemaisuuuteen. Koska valtio on hankkeissa keskeinen osa-puoli ja rahoittaja, tulee jatkossa erilaisten investointiohjelmien periaatteet ja valinnat käsitellä yhtenä liikennejärjestelmän kehittämiskokonaisuutena. Näin muodostuu kokonaiskuva ja perustelut eri hankkeiden valinnoille.

Tutkimusosoikeuksien ja kiinteistökohtaisen meluntorjunnan sääntelyn valmistelussa tulee huolehtia perustuslain mukaisesta yksityisomaisuuden suojasta.

Suomen Yrittäjät pitää raskaan liikenteen taukopaikkojen ja vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfran toteuttamista erittäin kriittisenä logistiikan toimivuuden ja käyttövoimasiirtymän näkökulmista. Huolimatta jo vuosien ajan tiedossa olleista puutteista ja kehittämistarpeista asiassa ei ole päästy eteenpäin. Kansallista lainsäädäntöä kannattaa tarkentaa velvoittavammaksi, mutta

itse alueiden toteuttamisen ratkaisuja ei pidä jättää lain-säädäntöprosessin jalkoihin. TEN-T-asetus sekä jakeluinfra-asetus ovat sellaisenaan jo voimassa olevaa sääntelyä. Vaikka taukopaikkojen ja jakeluinfran toteutus onkin markkinaehtoista toimintaa, tulee tien- ja kadunpitäjien kantaa osaltaan vastuu niiden toteuttamisedellytyksistä ja yhteyksistä tie- ja katuverkkoon. Suomen Yrittäjät edellyttää, että valtio ottaa asiassa johtajuuden ja panostaa ratkaisukeskeisesti taukopaikkojen ja jakeluinfran toteuttamiseen pikaisesti.

TEN-T-asetuksen kaupunkisilmukohtia koskeviin velvoitteisiin sisältyy vaatimus hyväksyä vuoden 2027 loppuun mennessä kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelma (ns. SUMP, sustainable urban mobility plan). Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että SUMP-suunnitelmissa huomioidaan elinkeinoelämän ja yritysten tarpeet sekä mahdollistetaan käyttövoimasiirtymä myös tavaraliikenteessä.

Edellä mainittujen muutosten lisäksi raskaan liikenteen taukopaikkojen ja jakeluinfran tarpeiden huomioiminen on syytä sisällyttää myös valmisteilla olevaan alueidenkäyttölakiin sekä sen kirjauksiin eri kaavatasojen sisältövaatimuksista.

Suomen Yrittäjät puoltaa suunnittelu- ja muiden viranomaisprosessien sujuvoittamista. Näitä ovat muun muassa arviomuistiossa esiin nostetut YVA-menettelyn ja tie- ja ratasuunnittelun toteuttaminen yhteismenettelynä yhtenä prosessina sekä salassa pidettävien tietojen luovuttaminen hankeyhtiöille ja muille infrakehittäjille.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Sini Puntanen

liikenne- ja kaupunkipolitiikan asiantuntija

Yksityisraiteita koskeva sääntely

Nopeiden junayhteyksien suunnitteluun perustettujen hankeyhtiöiden myötä nykyiset väylälait eivät niiltä osin riittävästi kata suunnitteluprosesseja. Suomen Yrittäjät pitää tarkoituksenmukaisena, että merkittävää julkista liikennettä palveleville yksityisraiteille luodaan vastaavanlaiset menettelyt kuin valtion väyläverkon suunnittelulle ja käytölle. Lisäksi on säilytettävä perinteisille, pääsääntöisesti yhden toimijan käytössä oleville yksityisraiteille nykylain mukaiset kevyemmät käytännöt ja velvoitteet.

Suomen Yrittäjät haluaa nostaa esille myös junahankeyhtiöiden myötä tulleen haasteen valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa. Koska hankeyhtiöiden omistus ja hallintomalli eroavat muusta väyläverkosta, johtaa se liikennejärjestelmän kokonaisvision puuttumiseen sekä rahoituksen ja ajoituksen sirpalemaisuuuteen. Koska valtio on hankkeissa keskeinen osa-puoli ja rahoittaja, tulee jatkossa erilaisten investointiohjelmien periaatteet ja valinnat käsitellä yhtenä liikennejärjestelmän kehittämiskokonaisuutena. Näin muodostuu kokonaiskuva ja perustelut eri hankkeiden valinnoille.

Tutkimusosoikeussäätely

Tutkimusosoikeuksien ja kiinteistökohtaisen meluntorjunnan säätelyn valmistelussa tulee huolehtia perustuslain mukaisesta yksityisomaisuuden suojasta.

Kiinteistökohtainen meluntorjunta

Tutkimusosoikeuksien ja kiinteistökohtaisen meluntorjunnan säätelyn valmistelussa tulee huolehtia perustuslain mukaisesta yksityisomaisuuden suojasta.

TEN-T-asetukseen liittyvät lainsäädännön kehittämistarpeet

Suomen Yrittäjät pitää raskaan liikenteen taukopaikkojen ja vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfran toteuttamista erittäin kriittisenä logistiikan toimivuuden ja käyttövoimasiirtymän näkökulmista. Huolimatta jo vuosien ajan tiedossa olleista puutteista ja kehittämistarpeista asiassa ei ole päästy eteenpäin. Kansallista lainsäädäntöä kannattaa tarkentaa velvoittavammaksi, mutta itse alueiden toteuttamisen ratkaisuja ei pidä jättää lain-säädäntöprosessin jalkoihin. TEN-T-asetus sekä jakeluinfra-asetus ovat sellaisenaan jo voimassa olevaa säätelyä. Vaikka taukopaikkojen ja jakeluinfran toteutus onkin markkinaehtoista toimintaa, tulee tien- ja kadunpitäjien kantaa osaltaan vastuu niiden toteuttamisedellytyksistä ja yhteyksistä tie- ja katuverkkoon. Suomen Yrittäjät edellyttää, että valtio ottaa asiassa johtajuuden ja panostaa ratkaisukeskeisesti taukopaikkojen ja jakeluinfran toteuttamiseen pikaisesti.

TEN-T-asetuksen kaupunkisilmukohtia koskeviin velvoitteisiin sisältyy vaatimus hyväksyä vuoden 2027 loppuun mennessä kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelma (ns. SUMP, sustainable urban mobility plan). Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että SUMP-suunnitelmissa huomioidaan elinkeinoelämän ja yritysten tarpeet sekä mahdollistetaan käyttövoimasiirtymä myös tavaraliikenteessä.

Edellä mainittujen muutosten lisäksi raskaan liikenteen taukopaikkojen ja jakeluinfran tarpeiden huomioiminen on syytä sisällyttää myös valmisteilla olevaan alueidenkäyttölakiin sekä sen kirjauksiin eri kaavatasojen sisältövaatimuksista.

Tunnelidirektiivin täytäntöönpanon täydentäminen

-

Varautumista ja häiriötilanteita koskeva säätely väylälaeissa

-

Arviomuistiossa esitetyt muut muutostarpeet

Suomen Yrittäjät puoltaa suunnittelu- ja muiden viranomaisprosessien sujuvoittamista. Näitä ovat muun muassa arviomuistiossa esiin nostetut YVA-menettelyn ja tie- ja ratasuunnittelun toteuttaminen yhteismenettelynä yhtenä prosessina sekä salassa pidettävien tietojen luovuttaminen hankeyhtiöille ja muille infrakehittäjille.

Oletteko tunnistaneet väylälaeissa muita muutostarpeita kuin arviomuistiossa käsitellyt?

-

Muut huomiot

-

Puntanen Sini
Suomen Yrittäjät